

Till Norrländska läkemedelsrådet**Uppräkning av egenavgifter vid förskrivning av speciallivsmedel inom regionen utifrån 2009 års beslut.****1. Bakgrund**

Norrlandstingens regionförbund beslutade 2008-04-10 efter utredning (Dnr 023/06) om införande av egenavgifter i regionen för FSMP”, Food for Special Medical Purposes. Beslutet innebar förutom införande av egenavgifter vid förskrivning även att glutenfria produkter begränsades till enbart förskrivning till barn under 16 år.

Egenavgifterna infördes därmed 2009- 01-01 i hela regionen efter beslut i respektive landstingsfullmäktige. Vid förskrivning av FSMP till barn från fyllda 16 år upp till 19 år en avgift på 120 kr/ månad, samma avgift som för barn under 16 år vilket är lagstadgat och ingår i läkemedelsförmånen.

Nivån för egenavgiften vid förskrivning beslutades bli för vuxna 250 kr (tilläggsnutrition), 750 kr halvnutrition och 1500 kr helnutrition (=hela dagsbehovet) per månadsuttag. Avgifterna ingår ej i högkostnadsskyddet. Egenavgiftsnivån för vuxna baserades på Konsumentverkets (KO) beräkningar för livsmedelkostnader för olika grupper i ett hushåll med olika åldersgrupper. I beslutet sades också att årlig uppräkning utifrån dessa beräkningar skulle göras, vilket inte har skett.

2. Uppdrag och projektgrupp från regionen

Egenavgiften har sedan införandet 2009 varit oförändrad inom regionen. Norrländska läkemedelsrådet gav våren 2015 representanter i länen uppdraget att se över och föreslå uppräkningsnivå för egenavgifter vid förskrivning av FSMP inom regionen.

Projektgruppen för regionen tillsattes hösten 2015.

I gruppen ingår följande representanter:

Anna Granström, enhetschef, länsdietistenheten, Norrbottens läns landsting

Elinor Yifter Lindgren, kostsamordnare, Västerbottens läns landsting

Lilian Morén, dietist, Region Jämtland-Härjedalen

Katarina Funseth, hjälpmedelssamordnare, Landstinget Västernorrland

Annika Derås, enhetschef, dietistmottagningen, Region Jämtland-Härjedalen

3. Kostnadsutveckling för perioden 2010 – 2014 för regionen

Under de gångna åren sedan 2009 till idag har både produkter, produktutbudet och marknaden förändras. Apoteksbolagets monopol avskaffades 1 juli 2009 och fler aktörer finns idag på marknaden. Under den gångna perioden 2009 och framåt har ingen uppräknings av egenavgiften genomförts. Nedan redovisas i tabell 1, de kostnader som respektive landsting har för förskrivning av FSMP under åren 2010 till 2014.

Tabell 1

Förskrivning av FSMP till ungdomar/vuxna ≥ 16 år. Kostnadsjämförelse, nettokostnad (intäkter för egenavgifterna är avdragen) mellan olika landsting i regionen under åren 2010 och 2014.

Kostnader tkr ungdomar/vuxna ≥ 16 år	2010	2011	2012	2013	2014
Norrbottnen	4 831	5 623	6 117	6 609	6 188
Västerbotten	3 450	3 560	3 475	3 303	3 646
Jämtland	1 253	1 316	1 402	1 598	1 258
Västernorrland	665	1 664	2 559	5 524	5 510
Total region (tkr)	10 199	12 163	13 553	17 034	16 602

Kostnaderna för de olika landstingen skiljer sig åt beroende på ett flertal faktorer se punkt 6. Nettokostnad för år 2015 har utslutits då två landsting (Norrbottnen och Västernorrland) genomfört större förändringar (upphandling och distributionen) under året och frångått Apoteken som leverantör av produkter. Västerbotten planerar starta upp en ny upphandling under 2016.

4. Omvärldsöversyn egenavgifter

Nedan redovisas andra landstings egenavgifter och olika nivåer på detta vid förskrivning av FSMP för ungdomar/vuxna ≥ 16 år

Tabell 2. Omvärldsöversyn gällande egenavgifter för FSMP

Landsting	Tillägg/månad	Halvnutrition	Helnutrition/sond	Gäller fr.o.m
NLL, VLL, JLL, VNL	250 kr	750 kr	1500 kr	2009-01-01
Stockholm	300 kr	850kr	1500	

Uppsala	250 kr		1500	2014-07-01
Dalarna				Patienten betalar 50% och Landstinget 50% av kostnad
Skåne	140 kr (1 fp) 280 kr (2 fp)	280 kr (500ml) 560 kr (1000ml)	1375 kr (maxavgift)	
Västmanland				Patient betalar 30% och landstinget 70% av kostnad
Sörmland	250 kr	750 kr	1700 kr	

5. Projektgruppens förslag på egenavgiftsnivåer att gälla fr.om 1 juli 2016

Förslag nedan på egenavgiftsnivåer för 2016 vid förskrivning av FSMP inom norra regionen. Motivering till förslag: Avgiftsnivån baseras på konsumentverkets beräkningar av livsmedelskostnader för matkorgar när all man lagas hemma, för olika åldersgrupper (18 -75 år) med hänsyn tagen till kön. Den beräkningsmetod som använts är den som användes 2008 för egenavgifter för FSMP. Projektgruppen har valt att vikta kostnaden till fördel för äldre personer då matkostnaderna kan vara något lägre för denna grupp och merparten av patienterna tillhör de äldre åldersgrupperna. Kostnaden för helnutrition utan viktning mot äldre åldersgrupper skulle bli 1950 kr.

Projektgruppens förslag:

Hel nutrition, avgiftsnivå 1800 kr per månad

Avgift för de som har sondnäring och/eller kosttillägg som sin enda näringskälla. Smakportioner av finfördelad mat kan ingå, men har inte som huvudsyfte att vara en del av nutritionsbehandlingen.

Halv nutrition, avgiftsnivå 900 kr per månad

Avgift för de som har betydande behov av speciallivsmedel i sitt dagliga kosthåll, där minst halva, men ej hela det individuella närings- och energibehovet kommer från speciallivsmedel.

Anmärkning: denna avgiftsnivå tillämpas för de med låga energibehov som har sondnäring och/ eller kosttillägg som enda näringskälla motsvarande ≤ 1000 kcal per dygn.

Tilläggsnutrition, avgiftsnivå 400 kr per månad

Avgift för de som har behov av komplettering av maten med kosttillägg. Tilläggsnutritionen motsvarar mindre än halva det individuella närings- och energibehovet. Här ingår även preparat för medicinsk behandling t ex. produkter vid metabol sjukdom, energimoduler, berikningsprodukter

Anmärkning: För patienter med tillägg motsvarande ≤ 400 kcal/dag tas en avgift på 250:-/ mån

6. Kostnad och intäktsökning för de olika landstingen

Kostnaderna för de olika landstingen skiljer sig dels beroende på att man upphandlat produkterna och/eller olika distributionssätt. Andelen patienter i de olika egenavgiftsnivåerna skiljer sig mellan landstingen. Olikheter mellan landstingens överenskommelser med kommuner då det gäller nutritionsansvaret och förskrivning av produkter kan även påverka kostnadsbilden.

Intäktsökningen kan uppskattas till mellan 20 – 40 % beroende på ovanstående faktorer.

Exempel på intäkt från egenvårdsavgifter

Västerbotten läns landsting hade under perioden 2010 – 2015 följande intäkter via egenavgifter för nutrition ≥ 16 år

Tabell 3 Intäkt genom egenavgifter Västerbottens läns landsting

År	2010	2011	2012	2013	2014
Västerbotten Intäkt (tkr)	1 198	1 275	1 324	1 526	1 439
Jämtland Intäkt (tkr)	978	1 166	1 183	1 285	1 211

Övriga landsting kan inte presentera siffror för egenavgifterna

7. Uppräkning av egenavgiftsnivå

Årlig, gemensam, uppräkning med start 2018 med samma beräkningsgrund som förslaget, konsumentverkets beräkningar för livsmedelkostnader med viktning av kostnaden mot äldre.